

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3
Desirable Characteristics of School Administrators in the 21st century as
Perceived by the teacher in Ubonratchathani Primary Educational Service

Area office 3

วิรัตน์ ไชยโคตร*

Wirat Chaiyacote

ทองสุข วันแสน**

Thongsook Wansean

จรรณ คูณมี**

Jaroon Koonmee

รัตติกรณ์ นียมะจันทร์**

Rattikorn Niyomajun

Received : November 15, 2019

Revised : December 11, 2019

Accepted : February 12, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครู
จำแนกตาม วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และประเภทของโรงเรียน 3) ศึกษาแนวทางการ
พัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 การวิจัยในครั้งนี้มีวิธีดำเนินการ 2 ขั้นตอน คือ
ขั้นตอนแรกศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ใช้กลุ่มตัวอย่าง 118 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.67 ถึง 1.00 มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.38
ถึง 0.92 และความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้ใช้ การแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ
การหาค่าเฉลี่ย การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหาร
สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครู จำแนกตามสถานภาพของครู ประกอบด้วย เพศ วุฒิการศึกษา
โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลการทดสอบค่าที (t-test) และจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ใช้การ
วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test : One Way ANOVA) ขั้นตอนที่ 2 เป็น การศึกษาแนวทางการ
พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครู
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ มีดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1 ทุกข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์

*นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชธานี

Master of Education students Educational Administration Ratchathani University

**อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี

Faculty of Graduate Studies Ratchathani University

เนื้อหา และสรุปเชิงบรรยาย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านจำนวน 5 ด้าน คือ 1) ด้านบุคลิกภาพ 2) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 4) ด้านความเป็นผู้นำ และ 5) ด้านความรู้และทักษะการบริหาร 2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งภาพรวมและรายด้านทุกด้าน 3. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้ 1) ด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหารควรพัฒนาในเรื่องวุฒิทางอารมณ์ สติปัญญา และวางตัวให้เหมาะสม 2) ด้านความเป็นผู้นำ ผู้บริหารควรพัฒนาตนเองให้เป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน เป็นผู้นำในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการบริหาร 3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ผู้บริหารควรพัฒนาในเรื่องการให้ความยุติธรรม การวางใจเป็นกลาง และนำหลักธรรมมาปฏิบัติ และหลักพรหมวิหาร 4 มาใช้เป็นแนวทางในการบริหารงาน 4) ด้านความรู้ และทักษะการบริหาร ผู้บริหารควรพัฒนาในเรื่องการมีความรู้และทักษะการบริหารองค์กร และการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหาร 5) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารควรพัฒนาในเรื่องการสร้างขวัญกำลังใจ การยกย่องชมเชย และการให้คำปรึกษาในการปฏิบัติงานแก่ผู้ร่วมงาน

คำสำคัญ : คุณลักษณะอันพึงประสงค์ / ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

ABSTRACT

The purposes of this study were to 1) study the desirable characteristics of school administrators in the 21st century 2) compare desirable characteristics of school administrators in the 21st century according thought of teacher classified by individual factor consisted of gender, degree of education and working experience 3) study the guidelines for development the desirable characteristics of school administrators in the 21st century. The research method was 2 stages: The first; study the desirable characteristics of school administrators in the 21st century, The samples were 118 peoples; the data was collected by rating scale questionnaire with index of item objective congruence between 0.67-1.00, discrimination index 0.38-0.92 and the reliability was 0.99. The data was analyzed by frequencies, percentage, average, and standard deviation. The comparison desirable characteristics of school administrators in the 21st century according thought of teacher classified by gender and degree of education by using independent samples t-test and classified by working experience was used one way analysis of variance. The second stage was to study the guidelines for development desirable characteristics of school administrators in the 21st century. The samples were 20 peoples. The tool for gathering data was the interview guidelines with its index of item objective congruence at 1.00 all item. The data was analyzed by content analysis. The results were as follows. 1. The desirable characteristics of school administrators in the 21st century in overall were at a high level, when considering in each aspect. There were at high level all 5 aspects; 1) personality 2) human relations 3) ethics 4) leadership and 5) management skills. 2. The comparison desirable characteristics of school administrators in the 21st century according

thought of teacher classified by individual factor consisted of gender, degree of education and working experience were found that, there were not different in overall and all each aspect at the level of statistical significance 0.05. 3. The guidelines for development desirable characteristics of school administrators in the 21st century were as follows; 1) Personality aspect, the administrators should develop their emotion, intelligence and demeanor. 2) Leadership aspect, the administrators should develop them self for the best model in working and the leader in using technology for working. 3) Morality and ethics aspect, the administrators should develop the righteousness, neutrality, good governance and four sublime states of mind for guidelines on the management. 4) Knowledge and skills in management aspect, the administrators should develop their knowledge, skill in using technology and innovation for management 5) Human relation aspect, the administrators should develop the morale promoting, admiration and coaching in working.

Keyword : Desirable Characteristics / School Administrators in the 21st century

ความเป็นมาและความสำคัญ

การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก แต่คุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาจะบรรลุประสงค์และนโยบายของรัฐได้ ต้องอาศัยการบริหารการศึกษาที่ดีและเหมาะสมกับชุมชนนั้นๆ คุณภาพการศึกษาขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้ที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารสถานศึกษา แต่การที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะสามารถบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพตามนโยบายและตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เพื่อการประกันคุณภาพภายนอกได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านต่างๆตามความรับผิดชอบหลัก ได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป (Office of the National Education Commission, 2004, p.30.)

ในปัจจุบันเทคโนโลยีเริ่มเข้ามามีบทบาทมากขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็วตลอดเวลาและต่อเนื่องในศตวรรษที่ 21 จึงจำเป็นต้องมีผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณธรรมในการดำเนินการจึงจะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายที่คาดหวัง ในการบริหารสถานศึกษานั้น ผู้บริหารถือเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาและมีภารกิจหลายด้านจะต้องบริหารทรัพยากรและทำงานร่วมกับคน ดังนั้นผู้บริหารจะต้องพัฒนา ส่งเสริมสมรรถนะ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งประกอบด้วย ด้านบุคลิกภาพ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้และทักษะในการบริหารและด้านมนุษยสัมพันธ์ มาเป็นส่วนประกอบในการบริหาร เพราะหากผู้บริหาร บริหารงานแบบเดิม ขาดคุณลักษณะอันพึงประสงค์อันเป็นในยุคศตวรรษที่ 21 อาจทำให้การบริหารสถานศึกษาไม่สำเร็จตามเป้าหมายและไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษายุคไร้พรมแดน แม้ว่าจะมีการเคลื่อนไหวระดับชาติเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาแห่งศตวรรษที่ 21 จะมีมาแล้วตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2553 ด้วยการจัดประชุมผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งมีการประชุมเชิงวิชาการ บทความข้อเขียนเกี่ยวกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการขาดแคลนแรงงานทักษะขั้นสูงซึ่งกำลังกลายเป็นแนวโน้มสำคัญของโลก แต่การเคลื่อนไหวในเรื่งดังกล่าวขาดความต่อเนื่องจริงจังของทุกฝ่าย การไม่มีเจ้าภาพองค์กรที่เป็นหลักในการประสานงานและดำเนินการในเรื่องนี้

จริงจัง ถือเป็นความท้าทายอย่างยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไร้พรมแดน การอยู่นิ่งเฉย การทำแบบเดิมๆ ตามที่เคยชิน การรอรับนโยบายจากเบื้องบนเพียงอย่างเดียว ขณะที่การเมืองการปกครองไม่เสถียรภาพ ล้วนสร้างความเสียหายต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ของประเทศ ส่งผลให้ประเทศชาติขาดศักยภาพในการแข่งขันและเสียผลประโยชน์เมื่อเปิดพรมแดนอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2558 การเริ่มต้นในวันนี้อาจช้าไปนิด แต่ยังไม่สายเกินไปที่จะลงมือทำ โดยผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับในฐานะผู้มีอำนาจขององค์กร จะต้องตัดสินใจดำเนินการให้แผนยุทธศาสตร์และภารกิจของสถานศึกษาที่ตนรับผิดชอบ มีการสร้างคุณภาพสำหรับอนาคตบนพื้นฐานของทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และติดตามกำกับดูแลให้มีการดำเนินงานอย่างจริงจัง (Makronmanee, 2012, pp. 38-40)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 3 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษา อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการที่ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานีเขต 3 จะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารย่อมต้องมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในยุคศตวรรษที่ 21 เพราะการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารมีความสำคัญต่อบทบาทการบริหารในยุคของการเปลี่ยนแปลงในด้านเทคโนโลยี และในยุคศตวรรษที่ 21 ด้วยเหตุนี้ จึงควรมีการศึกษาว่าผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 3 จะมีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบุคลิกภาพ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ และทักษะการบริหาร และด้านมนุษยสัมพันธ์ มากน้อยเพียงใด ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญที่จะศึกษาถึงคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 3 โดยมุ่งหวังว่าสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ น่าจะเป็นประโยชน์ในการนำไปปรับปรุงหรือพัฒนาผู้บริหาร ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 3 ส่งผลให้การบริหารและการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานีเขต 3 จำแนกตามเพศ วุฒิ การศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต

สมมติฐานการวิจัย

ครูที่มีสถานภาพต่างกันในด้านเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีทัศนะต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนในอำเภอศรีเมืองใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ใช้กลุ่มตัวอย่าง 118 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.67 ถึง 1.00 มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.38 ถึง 0.92 และความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้ใช้ การแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตามสถานภาพของครู ประกอบด้วย เพศ วุฒิการศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลการทดสอบค่าที (t-test) และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test หรือ One Way ANOVA)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครูอำเภอศรีเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ครู 20 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงจากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนที่ 1 จำนวน 4 แห่ง แต่ละแห่งจำนวน 5 คน ประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่มงานด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป กลุ่มละ 1 คน และตัวแทนครู 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ มีดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปเชิงบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายและรายข้อ พบดังนี้

1.1 ด้านบุคลิกภาพ ในภาพรวม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารแต่งกายเรียบร้อยและเหมาะสมกับกาลเทศะ พูดจาเรียบร้อย ใช้ภาษาถูกต้อง ตรงไปตรงมา แลรับผิชอบ ตรงต่อเวลา ตามลำดับ

1.2 ด้านความความเป็นผู้นำ ในภาพรวม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารเป็นแบบอย่างในการนำหลักประชาธิปไตยมาใช้ในการบริหาร เป็นแบบอย่างในการให้บริการชุมชนและสังคม และเป็นแบบอย่างในการแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลาได้ ตามลำดับ

1.3 ด้านคุณธรรม จริยธรรม ในภาพรวม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของครูบุคลากรในสถานศึกษาและชุมชน มีความยินดีต่อความสำเร็จ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากร มีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และมีความปรารถนา เป็นมิตร กับครูและบุคลากร ชุมชนและหน่วยงาน ตามลำดับ

1.4 ด้านความรู้และทักษะในการบริหาร ในภาพรวม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารมีความรู้และทักษะการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ มีการพัฒนาครูผู้สอน

เข้าอบรม และ พัฒนาอย่างสม่ำเสมอ มีความรู้และทักษะในการประชาสัมพันธ์ และมีความรู้และทักษะในการวางแผนส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียน ตามลำดับ

1.5 ด้านมนุษยสัมพันธ์ ในภาพรวม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารให้ความสำคัญและเข้าร่วมปฏิบัติงานของสถานศึกษาและชุมชน ให้ความเป็นกันเอง ความสนิทสนม และให้ความสำคัญกับครูและบุคลากรทุกคน และเอาใจใส่ ให้คำแนะนำเมื่อผู้ได้บังคับบัญชาในสถานศึกษาทำผิดตามลำดับ

2. ผลการศึกษา และเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบดังนี้

2.1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กรณีจำแนกตามเพศ พบว่าอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านบุคลิกภาพ 2) ด้านความเป็นผู้นำ 3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 4) ด้านความรู้ และทักษะในการบริหาร 5) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ตามลำดับและเมื่อเปรียบเทียบตามเพศ มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งภาพรวมและรายด้านทุกด้าน

2.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กรณีจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ครูที่มีคุณวุฒิปริญญาตรี และครูที่มีคุณวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านบุคลิกภาพ 2) ด้านความเป็นผู้นำ 3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 4) ด้านความรู้ และทักษะในการบริหาร 5) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบตามวุฒิการศึกษา พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งภาพรวมและรายด้านทุกด้าน

2.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กรณีจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ระหว่างครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 10 ปี ครูที่มีประสบการณ์ 10-20 ปี และครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 21 ปีขึ้นไป พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านบุคลิกภาพ 2) ด้านความเป็นผู้นำ 3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 4) ด้านความรู้ และทักษะในการบริหาร 5) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบตามประสบการณ์การทำงานพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งภาพรวมและรายด้านทุกด้าน

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหารควรพัฒนาในเรื่องที่สำคัญ ดังนี้ 1) บุคลิกภาพทางกาย ควรออกกำลังกาย ในวันหยุดอย่างสม่ำเสมอจะช่วยผ่อนคลายความเครียดได้ 2) บุคลิกภาพทางอารมณ์และจิตวิทยา ควรควบคุมอารมณ์ และรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น 3) บุคลิกภาพทางสังคม ควรรู้จักปรับตัวเข้ากับทุกสภาพสังคม และวางตัวอย่างเหมาะสม 4) บุคลิกภาพทางสติปัญญา ควรรับฟังความคิดเห็นและปัญหาของผู้ใต้บังคับบัญชาและช่วยคิดแก้ปัญหาได้

3.2 ด้านความเป็นผู้นำ ผู้บริหารควรพัฒนาในเรื่องที่สำคัญ ดังนี้ 1) ด้านวิชาการ ควรเป็นต้นแบบในการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน และใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการงานวิชาการ 2) ด้านสังคม ควรเข้าถึงบุคลากรได้ทุกระดับ เป็นผู้นำในการร่วมกิจกรรมกับชุมชนและเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ

3.3 ด้านคุณธรรม จริยธรรม ผู้บริหารควรพัฒนาในเรื่องที่สำคัญ ดังนี้ 1) ด้านคุณธรรม ควรประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเป็นธรรม และวางใจเป็นกลาง 2) ด้านจริยธรรม ควรปฏิบัติตน และบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล และหลักพรหมวิหาร 4 มาใช้เป็นแนวทางบริหาร

3.4 ด้านความรู้ และทักษะในการบริการ ผู้บริหารควรพัฒนาในเรื่องที่สำคัญ ดังนี้ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ ควรส่งเสริมสนับสนุนครูในการจัดการศึกษา นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้คำแนะนำกับบุคลากร พร้อมทั้งเป็นต้นแบบในการนำสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ 2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ ควรมีการวางแผนโครงการประจำปีงบประมาณ และใช้งบประมาณตามแผน ยึดประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนส่วนตัว 3) ด้านการบริหารงานบุคคล ควรกระจายงานแก่บุคลากรในองค์กรอย่างทั่วถึง มอบหมายงานตรงกับความสามารถ และส่งเสริมความก้าวหน้าของครู 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป ควรอำนวยความสะดวกให้ตรงกับความต้องการของบุคลากร และเอื้อต่อการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอน

3.5 ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารควรพัฒนาในเรื่องที่สำคัญ ดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วม ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหาร และแสดงความคิดเห็น 2) ด้านการสร้างขวัญกำลังใจ ควรยกย่อง ชมเชย ให้รางวัลตอบแทนตามโอกาสอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน 3) ด้านการประสานงาน ควรให้ความสำคัญกับการประสานงานในองค์กรและการประสานงานระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน และดำเนินงานได้อย่างราบรื่น

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะอภิปรายผลจากการศึกษาใน 3 ประเด็นคือ 1) ด้านผลการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 2) ด้านผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 3) ด้านผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การอภิปรายผลการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครู มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวม ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มาดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาโทสาขาบริหารการศึกษา และก่อนที่จะมาดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องผ่านการอบรมก่อนมาดำรงตำแหน่ง เมื่อมาดำรงตำแหน่งแล้วผู้บริหารจึงให้ความสำคัญกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้และทักษะในการบริหาร ด้านความเป็นผู้นำ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chaemsrichan. (2013) ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนคติของข้าราชการครูในอำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี เขต 2 พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ภาพรวมรายด้านและรายข้อ

1.2.1 ด้านบุคลิกภาพ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในรายด้านรายข้อ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีบุคลิกภาพที่ดีตั้งแต่ภายนอก เพราะเป็นสิ่งที่ผู้อื่นสามารถรับรู้ได้ผ่านการปฏิสัมพันธ์ อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่ต้องฝึกฝนอยู่เสมอ เพราะถือเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องเอาใจใส่ และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tempaim. (2010) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับมาก

1.2.2 ด้านความเป็นผู้นำ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครู ในรายด้านรายชื่อ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะคุณสมบัติของผู้บริหารเกี่ยวกับความเป็นผู้นำเป็นสิ่งสำคัญยิ่งของผู้บริหารโรงเรียน เพราะผู้นำจะส่งอิทธิพลให้ผู้ร่วมงานทุ่มเทความสามารถในการทำงานให้อย่างเต็มที่ เต็มศักยภาพ สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ผู้บริหารจึงถือเป็นจุดรวมพลังของทุกคนในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chiwsan. (2011) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครู อำเภอบางละมุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านความเป็นผู้นำอยู่ในระดับมาก

1.2.3 ด้านคุณธรรม จริยธรรม ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครู ในรายด้านรายชื่อ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะคุณลักษณะที่ผู้บริหารต้องสำนึกเกิดขึ้นในจิตใจ สามารถคิดและตัดสินใจได้ว่าอะไรดี ไม่ดี อะไรควรทำ ไม่ควรทำ เหมาะสม ไม่เหมาะสม มีประโยชน์ ไม่มีประโยชน์ ยุติธรรม ไม่ยุติธรรม ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น เป็นสิ่งที่สังคมยอมรับและนำไปปฏิบัติโดยทั่วกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phansuwan. (2014) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ด้านคุณธรรม และจริยธรรม อยู่ในระดับมาก

1.2.4 ด้านความรู้ และทักษะในการบริหาร ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครู ในรายด้านรายชื่อ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารจะต้องมีความรู้และทักษะเหมาะสมกับตำแหน่ง มีความสามารถในการจัดการองค์กร และระบบงาน 4 ด้านของโรงเรียน ทั้งงานบริหารงานวิชาการ การบริหารงานการเงิน งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป มีความสามารถในการวางแผน การจัดระบบสารสนเทศ และการจัดบุคลากรทำงานได้อย่างเหมาะสม และควบคุม แนะนำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Somchit. (2012) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของครูในเขตอำเภอเขาค้อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ด้านความรู้และความสามารถ อยู่ในระดับมาก

1.2.5 ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครู ในรายด้านรายชื่อ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้บริหารควรสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีกับผู้ร่วมงานและบุคคลอื่น เพื่อให้ได้มาซึ่งความรักใคร่รักใคร่ ความจงรักภักดี ความร่วมมือจากผู้ร่วมงาน รวมทั้งเป็นการจูงใจของบุคคลให้ทำงานเป็นทีม สนองความต้องการของบุคคลทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Fongsiri. (2015) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า ด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก

2. การอภิปรายผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามเพศ ในภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน เป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่การบริหารโรงเรียนและปฏิบัติกับบุคลากรโดยเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติระหว่างครูเพศชายกับเพศหญิง ทำให้ครูมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phasom. (2011) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ

ผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามเพศที่ต่างกัน มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไม่ว่าครูจะมีวุฒิการศึกษาใดๆก็จะมีมุมมองว่าผู้บริหารควรเป็นต้นแบบที่ดีในทุกๆด้าน จึงทำให้ครูมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Tempaim. (2010) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 พบว่าโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Poomket. (2011) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงานพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไม่ว่าครูจะมีประสบการณ์ต่างกัน แต่จะมีมุมมองว่าผู้บริหารควรเป็นต้นแบบที่ดี ทั้ง 5 ด้าน จึงทำให้ครูมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chiwsan. (2011) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูอำเภอบางละมุงกลุ่ม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. การอภิปรายผลการศึกษานวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครู มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ด้านบุคลิกภาพ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารควรพัฒนาบุคลิกภาพทางกายในเรื่อง การออกกำลังกายและเล่นกีฬาหลังเลิกงานหรือในวันหยุดอย่างสม่ำเสมอ บุคลิกภาพทางอารมณ์และจิตวิทยาในเรื่องการผ่อนคลายจิตใจ การนั่งสมาธิ ด้านบุคลิกภาพทางสังคมในเรื่องการพบปะสนทนากับทุกฝ่าย บุคลิกภาพทางปัญญาในเรื่องการรับฟังความคิดเห็นและปัญหาของผู้ใต้บังคับบัญชา จากผลการวิจัยดังกล่าวเห็นว่า แนวทางการพัฒนาบุคลิกภาพของผู้บริหารดังกล่าวเป็นแนวทางที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chayada. Mansri (2014, p.100) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับด้านบุคลิกภาพของผู้บริหารว่าผู้บริหารควรมีกระบวนการทำงานร่วมกัน มีการคิดไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลและสามารถชี้แจงเหตุผลและผลของการตัดสินใจต่อผู้บังคับบัญชาได้ และให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและเสนอความคิดเห็นในการบริหาร อาทิ การอภิปรายแลกเปลี่ยนการประชุมร่วมกันและการยอมรับความแตกต่างทางความคิด

3.2 ด้านความเป็นผู้นำ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารควรพัฒนาด้านวิชาการในเรื่องการให้ความสำคัญด้านวิชาการ โดยสนับสนุนผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ ด้านสังคมการ

เข้าถึงบุคลากรได้ทุกระดับ เพื่อให้เกิดความศรัทธาและเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านการบริหารที่ดีในเรื่องการเปิดใจรับฟังข้อเสนอแนะ และนำมาพัฒนาปรับปรุงการบริหารโดยให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการจากผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นว่า แนวทางการพัฒนาด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหารดังกล่าวเป็นสิ่งที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mansri. (2014, p. 102) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหารว่า ผู้บริหารสร้างสัมพันธ์ที่ดีภายในสถานศึกษา จากการทำงานและกิจกรรมร่วมกันมีผลงานที่มีประสิทธิภาพจากความร่วมมือของทุกฝ่ายงาน และใช้กิจกรรมสร้างสรรค์นอกเหนือจากภาระหน้าที่ประจำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีความตระหนักของความเป็นผู้นำที่พึงปรารถนา และมีความสามารถหรือคุณสมบัติและลักษณะที่สังเกตได้ของผู้บริหารที่สามารถจูงใจ ประสานงานให้บุคคลอื่นๆ ปฏิบัติตามจนสามารถ บรรลุถึงเป้าหมายขององค์กร

3.3 ด้านคุณธรรม จริยธรรม ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารควรพัฒนา ด้านคุณธรรมในเรื่องการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการพิจารณาตามกฎเกณฑ์ที่ร่วมกันกำหนดขึ้น เช่น การเลื่อนขั้นเงินเดือน ด้านจริยธรรมในเรื่องการปฏิบัติตนและการบริหารงานโดยนำหลักธรรมาภิบาล และหลักพรหมวิหาร 4 มาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงาน จากผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นว่า แนวทางการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารดังกล่าวเป็นแนวทางที่ดี เพราะเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jawranalert. (2009, p.66) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในเขตอำเภอโคกสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับด้านคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างต่อผู้ใต้บังคับบัญชาในด้านความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง

3.4 ด้านความรู้ และทักษะในการบริหาร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารควรพัฒนาการด้านการบริหารงานวิชาการในเรื่อง การขับเคลื่อนงานวิชาการกับผู้ใต้บังคับบัญชาในองค์กร เพื่อรับรู้แนวทางแก้ปัญหาจากผู้ใต้บังคับบัญชา ด้านการบริหารงานงบประมาณในเรื่องการวางแผนโครงการประจำปีงบประมาณอย่างรัดกุมและชัดเจน ควรใช้งบประมาณตามแผนให้ตรงมากที่สุด ด้านการบริหารงานบุคคลในเรื่องการกระจายงานผู้ใต้บังคับบัญชาในองค์กรอย่างทั่วถึง เสมอภาค มีการมอบหมายงานที่ตรงกับความสามารถ และส่งเสริมให้มีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ด้านการบริหารงานทั่วไปในเรื่องการปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น จัดห้องเรียน จัดวัสดุและครุภัณฑ์ ที่เอื้อต่อการปฏิบัติจัดการเรียนการสอน จากผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นว่า แนวทางพัฒนาด้านความรู้และทักษะในการบริหารของผู้บริหารดังกล่าวเป็นแนวทางที่ดี เพราะเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับคำกล่าวของ Runcharoen. (2003, p. 23) ที่ว่าผู้บริหารมืออาชีพควรบริหารและจัดการศึกษาตามหลักวิชาการและการปฏิบัติ นำองค์กรไปสู่เป้าหมายโดยยึดคณะบุคคลมีส่วนร่วม ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ประสานงานเพื่อผลงานตามหน้าที่ ความสามารถ ปรับเปลี่ยนเทคนิคเพื่อสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งผู้บริหารปฏิบัติได้ง่ายและสามารถทำได้

3.5 ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารควรพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมในเรื่องการให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการบริหารงาน และส่งเสริมการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเป็นระบบและเสมอภาค ด้านการสร้างขวัญกำลังใจ ในเรื่องการสร้างขวัญกำลังใจ การยกย่องชมเชย การให้รางวัลผลตอบแทนตามโอกาสอย่าง จากผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นว่า แนวทางการพัฒนาด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารดังกล่าวเป็นแนวทางที่ดี เพราะเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับคำกล่าวของ Phothikun. (2002, p.2) ที่ว่ามนุษยสัมพันธ์เป็นศาสตร์และศิลป์ในการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคล เพื่อให้ได้มาซึ่งความรักใคร่เมตตา ความร่วมมือ ความ

จงรักภักดี และความสำเร็จ คำว่า มนุษย์สัมพันธ์ นั้นยากแก่การให้จำกัดความที่แน่นอนได้ แต่โดยทั่วไปแล้ว หมายถึงการปฏิบัติที่ผู้บริหารกระทำต่อผู้ใต้บังคับบัญชาสอดคล้องกับศีลธรรม จรรยา และความเชื่อในสังคม ซึ่งผู้บริหารปฏิบัติได้ง่ายและสามารถทำได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านบุคลิกภาพ สิ่งที่ผู้บริหารพัฒนาดีแล้ว และควรพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น มีดังนี้ ผู้บริหารแต่งกายเรียบร้อยและเหมาะสมกับกาลเทศะ ผู้บริหารพูดจาสุภาพเรียบร้อย ใช้ภาษาถูกต้อง เปิดเผยมตรงไปตรงมา ผู้บริหารมั่นคงหนักแน่น มองโลกในแง่ดี และสิ่งที่ควรพัฒนาเร่งด่วนให้ดียิ่งขึ้น มีดังนี้ ผู้บริหารควรมีวุฒิทางอารมณ์ โดยรับฟังผู้ใต้บังคับบัญชาบ้างในเรื่องปัญหาการปฏิบัติ ไม่ควรใช้อำนาจหรืออารมณ์ในการสั่งงาน ควรแยกเรื่องส่วนตัวกับงานออกจากกัน จึงจะทำให้งานที่เกิดผลสัมฤทธิ์และมีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น และผู้บริหารควรรู้จักปรับตัวเข้ากับทุกสภาพสังคม

1.2 ด้านความเป็นผู้นำ สิ่งที่ผู้บริหารพัฒนาดีแล้ว และควรพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น มีดังนี้ ผู้บริหารประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความเป็นนักวิชาการแบบมืออาชีพ และสิ่งที่ควรพัฒนาเร่งด่วนให้ดียิ่งขึ้น มีดังนี้ ผู้บริหารเสริมสร้างกำลังใจ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคลากรที่มีผลงานดีเด่น เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจแก่บุคลากรในการทำงาน ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้เกิดงานที่มีประสิทธิภาพของบุคลากรมากยิ่งขึ้น และยกย่องบุคลากรที่มีความสามารถให้แสดงหรือนำความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ของตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพสูงสุด ใช้กิจกรรมสร้างสรรค์นอกเหนือจากงานภาระหน้าที่ประจำ

1.3 ด้านคุณธรรม จริยธรรม สิ่งที่ผู้บริหารพัฒนาดีแล้ว และควรพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น มีดังนี้ ผู้บริหารมีความเคารพต่อกฎหมายบ้านเมือง ผู้บริหารมีจรรยาบรรณต่อตนเอง ประกอบด้วย พึงประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และพัฒนาตนให้มีคุณธรรม มีสุขภาพดีทั้งกายและจิต รวมทั้งเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการบริหารงาน ผู้บริหารมีหลักธรรมาภิบาล และพรหมวิหาร 4 ต่อเพื่อนร่วมงานและหน่วยงาน และสิ่งที่ควรพัฒนาเร่งด่วนให้ดียิ่งขึ้น มีดังนี้ ผู้บริหารดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการพิจารณาตามกฎเกณฑ์ที่ร่วมกันกำหนดขึ้น การประกาศใช้เกณฑ์ใช้เกณฑ์ให้ได้รับทราบและการถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเปิดเผยและทราบทั่วกัน การตั้งคณะกรรมการพิจารณาประเมินผล อาทิ การให้รางวัล การเลื่อนเงินเดือน และตำแหน่ง เป็นต้น และบริหารงานโดยนำหลักธรรมาภิบาลและพรหมวิหาร 4 มาใช้เป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติตนต่อการบริหารงานและต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ด้วยความถูกต้องชอบธรรม ใช้ความประนีประนอมและยืดหยุ่นตามสถานการณ์เพื่อช่วยลดความขัดแย้งในการทำงาน

1.4 ด้านความรู้และทักษะในการบริหาร สิ่งที่ผู้บริหารพัฒนาดีแล้ว และควรพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น มีดังนี้ ผู้บริหารมีความรู้และทักษะในการเลื่อนขั้นเงินเดือน เงินวิทยฐานะ และเงินประจำตำแหน่ง ผู้บริหารมีความรู้และทักษะการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ มีการพัฒนาครูผู้สอน เข้าอบรมและพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารมีความรู้และทักษะการจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา มอบหมายงานให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาตามความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล และสิ่งที่ควรพัฒนาเร่งด่วนให้ดียิ่งขึ้น มีดังนี้ ผู้บริหารควรร่วมขับเคลื่อนงานวิชาการกับบุคลากรในองค์กร เพื่อรับรู้แนวทางการแก้ปัญหาจากการบุคลากร และเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ส่งเสริมสนับสนุนครูในการจัดการศึกษา นิเทศ กำกับ ติดตามให้คำแนะนำกับบุคลากรได้ การวางแผนโครงการประจำปีงบประมาณอย่างรัดกุมและชัดเจน โดยควรใช้งบประมาณตามแผนที่ตรงมากที่สุด และแสวงหางบประมาณในการจัดทำโครงการเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน

1.5 ด้านมนุษยสัมพันธ์ สิ่งที่ผู้บริหารพัฒนาดีแล้ว และควรพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น มีดังนี้ ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกับบุคลากรทุกกลุ่มงาน ให้คำปรึกษา แนะนำ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ และสิ่งที่ควรพัฒนาเร่งด่วนให้ดียิ่งขึ้น มีดังนี้ ผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการบริหาร และมีการประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน ยกย่องชมเชยและให้รางวัลผลตอบแทนตามโอกาสอย่างเหมาะสม

1.6 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ตามทัศนของครูที่จำแนกตาม เพศ วุฒิกการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน พบว่า มีความแตกต่างกัน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่อย่างไรก็ตาม จะมีความแตกต่างกันมากในด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความรู้และทักษะในการบริหาร ดังนั้นจึงควรพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในด้านดังกล่าวให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความต้องการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 และหน่วยงานอื่น

2.2 ควรพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 และหน่วยงานอื่น

2.3 ควรพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 และหน่วยงานอื่น

References

- Chaemsrichan, Y. (2013). *Desirable Characteristics of School Administrators according though of teacher in Pongnumron District of Chanthaburi Primary Educational Service Area 2*. Dissertation of Master of Education Program Burapha University.
- Chiwsan, P. (2011). *Desirable Characteristics of School Administrators according thought of teacher in Bang Lamung droup 3 District Chonburi Primary Educational Service Area 3*. Dissertation of Master of Education Program Burapha University.
- Fongsiri, S. (2015). *Desirable Characteristics of School Administrators of Ubonratchathani Primary Educational service area office 5*. Dissertation of Master of Education Program Ubonratchathani Rajabhat University.
- Jawranalert, S. (2009). *Disirable Characteristics of school administrators according though of teacher in Kogsung District of Sa Kaeo Primary Education Service area 2*. Dissertation of Master of Education Program Burapha University.
- Makronmanee, R. (2012). *Characteristics of School Administrators in the Eru of Borderless World Education Administration to World Class Standard*. Bangkok : Plus Plus Kiator.
- Mansri, C. (2004). *Guidelines on the development desirable.characteristics of school administrators in Uthaithani Primary Education Service Area 2*. Dissertation of Master of education Program NaKhon Sawan Rajabhat University.
- Office of the National Education Commission. (2006). *Ministry of Education*. Bangkok : Ministry of Education.

- Phansuwan, P. (2014). **Desirable Characteristics of School Administrators according thought of teacher in Secondary Education Service Area Office 22**. Dissertation of Master of Education Program Sakon Nakhon Rajabhat University.
- Phasom, S. (2011). **Characteristics of School Administrators of Chanthaburi Primary Educational service Area 1**. Dissertation of Master of Education Program Burapha University.
- Phothikun, P. (2002). **Teamwork Development**. Bangkok : Midsiam.
- Poomket, M. (2011). **Characteristics of School Administrations according thought of teacher in Chonburi Primary Education Service area 2**. Dissertation of Master of Education Program Faculty of Education Burapha University.
- Runcharoen, T. (2003). **Management of School in Education Reform**. Bangkok : Khanwfang.
- Somchit, M. (2012). **Desirable Characteristics of School Administrators according thought of teacher in Khao Chakan District of Sa Kaeo Primary Education Service Area 1**. Dissertation of Master of Education Program Burapha University.
- Tempaim, S. (2010). **Disirable Characteristics of Secondary School Administrators according thought of Ability Expectance of teacher and School Administrators**. Bankok : Odian Store.